

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2247/2020
24.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бисерка Крпић, адвокат из ..., против туженог ДОО „ББ“ из ..., чији је пуномоћник Срђан Трајчевски, адвокат из ..., ради заштите од злостављања на раду и дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 882/20 од 16.03.2020. године, у седници већа одржаној дана 24.12.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 882/20 од 16.03.2020. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 882/20 од 16.03.2020. године, године, потврђена је пресуда Вишег суда у Сомбору П1 746/18 од 26.12.2019. године, којом је одбијен тужбени захтев тужиоца да се утврди да је претрпео злостављање на раду код туженог и да се обавезе тужени да му накнади нематеријалну штету у висини од 1.000.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, те да се утврди да је тужилац био дискриминисан на раду код туженог, као и да се нареди објављивање пресуде у дневном листу „Политика“ на трошак туженог и обавезе тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка. Обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 166.400,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Допуштеност ревизије је предвиђена чланом 41. став 4. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, број 22/2009), због чега није било места оцени дозвољености изузетне дозвољености ревизије применом члана 404. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 18/20).

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности, а у поступку није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је радио код туженог од септембра 2001. године, на радном месту ... на пословима ... на ... у ...и радни однос му је код туженог престао 23.10.2017. године на основу споразума о престанку радног односа. Поред послова са ..., тужилац је радио и друге послове које му је директорка наредила, а поводом чега тужилац није приговарао. И други радници код туженог су такође обављали послове који нису везани за њихову струку. Оснивач туженог је ВВ, супруга ГГ, који је био оснивач фирме у којој је тужилац радио пре заснивања радног односа код туженог. Тужена фирма се налази у породичној кући супружника. Тужилац је био најстарији радник код туженог и обучавао је нове раднике, био им је ментор и одговарао за њихова дела. ГГ је често био код куће и саветовао раднике уколико су му се обраћали за савет или упутства, али је и критиковао раднике, као и тужиоца, уколико се нешто не ради како треба. Знао је да повиси тон на тужиоца када погреши, али никада није вређао тужиоца, нити викао на њега. ГГ и тужилац су имали расправу, али се нису свађали. Однос између њих двојице је био добар, постојало је међусобно поштовање и често су се дружили ван радног времена. ГГ и ВВ су финансијски помагали тужиоца када му је страдала ... и пружили су му помоћ у школовању друге ... . Када се код туженог десила крађа доставног возила, постављен је сигурносни систем и видео надзор о чему су били обавештени сви тужени, а тужилац је тај чин сматрао упереним против њега да би га шпијунирали. Утврђено је да у неколицини ситуација дошло до неспоразума приликом комуникације између тужиоца и супруга власнице туженог, али ни једном приликом није дошло до увреда и понижавања тужиоца од стране ГГ. Тужилац је најпре од ГГ, а затим и од ВВ тражио да му престане радни однос код туженог, као технолошком вишку, како би примао накнаду од Националне службе за запошљавање, са чим се ВВ на тужиочево инсистирање сагласио на основу споразума о отказу уговора о раду од 23.10.2017. године. Пре тога тужилац је тражио да му се одобри годишњи одмор у августу, међутим како је власница туженог са супругом у том периоду била на годишњем одмору, тужиоцу је одобрен годишњи одмор у септембру за период од 26. септембра до 23. октобра 2017. године. Тужиочева супруга је 2015. године почела да живи у ... са човеком коме је давала издржавање, те је и тужилац викендом одлазио код супруге, због чега је од директорке тражио да му исплаћује накнаду путних трошкова у висини од 10.000,00 динара, што је она одбила. ГГ је предложио да се тужиоцу плати половина захтеваних трошкова, али тужилац то није прихватио, већ је остао да живи у ... . У јулу 2015. године тужилац је доживео срчани удар када је био пет месеци на боловању. Након тога директорка му је понудила да о њеном трошку иде на опоравак у бању у ... . Сви у фирми су се понашали као једна велика породица, тако су гледали и тужиоца, те су повремено дружили и мимо посла, повремено организујући ручкове у виду роштиља и паприкаша. Тужилац је од 1992. године имао проблеме са штитном жлездом, због чега је 1997. године имао операцију. У том периоду није ишао код психијатра. У 2004. године у саобраћајној незгоди је настрадала тужиочева ..., када се тужилац повукао и више се није дружио као раније. На основу медицинске документације утврђена је тужиочева дијагноза. Према налазу вештака, тужилац је са тегобама започео у марту 2017. године

у виду јављања неурологу и неуропсихијатру, а доживљене догађаје на послу је гледао као трауматично искуство и личну неправду, те је био неповерљив и социјално самоизолиран са осећајем отуђености, без вредности и прокажености од непосредне околине. Дошло је до пада самоуспеха, развоја осећаја мање вредности и пада мотивационих и нагонско-вољних динамизама. Код тужиоца је био присутан и страх и губитак наде због повреде права и личности и у почетку је интензитет био високог степена у трајању од недељу дана по типу акутне реакције на стрес, јер се плашио да ће поново доживети инфаркт срца који је преживео 2015. године. Поред тога имао је и неуролошке и психијатријске сметње, а годинама раније и ендокринолошке сметње, због којих је примао супституциону терапију. Услед отказа уговора о раду код тужиоца се јавио осећај беспомоћности, односно није се адекватно прилагодио на отказ, имао је осећај неадекватности, низак праг толеранције на фрустрацију, осећај беспомоћности, забринутости за своје здравље, као и когнитивне и конативне слабости. Није покретао поступак код надлежних органа ради утврђивања умањења радне способности и послова које би у том случају могао обављати, нити се жалио директорки да не може да обавља послове који су му поверени.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови оценили да је тужбени захтев неоснован правилном применом материјалног права.

Заштита од дискриминације представља право личности загарантовано Уставом Р.С. (члан 21.) и Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода (члан 1. Протокола 12. уз Европску конвенцију), члана 18. до 20. Закона о раду, а од 07.04.2009. године и Закон о забрани дискриминације. Чланом 18. Закона о раду прописано је да је забрањена непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење, као и запослених, с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима или неко друго лично својство. Према члану 20. став 1. истог Закона, дискриминација из члана 18. је забрањена, између осталог, у односу на услове рада и сва права из радног односа.

Одредбом члана 2. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, број 22/09) дефинисани су појмови и изрази дискриминације и дискриминаторског поступања који означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства) у односу на лица или групе, као и чланове њихових породица или њима блиска лица на отворени или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном или породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним или другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима. Одредбом члана 6. истог закона, прописано је да непосредна дискриминација постоји, ако се лице или група лица, због његовог, односно њиховог личног својства у истој или сличној ситуацији, било којим актом, радњом или пропуштањем, стављају или су стављени у неповољнији положај, или би могли бити стављени у неповољнији положај. Према одредби члана 7. истог закона, посредна дискриминација постоји ако се лице или група лица, због његовог или

њиховог личног својства, ставља у неповољнији положај актом, радњом или пропуштањем које је привидно засновано на начелу једнакости и забрани дискриминације, осим ако је то оправдано законитим циљем, а средства за постизање тог циља су примерена и нужна.

Одредбом члана 5. Закона о спречавању злостављања на раду („Службени гласник РС“, број 36/10), прописано је да је забрањен било који вид злостављања на раду и у вези са радом, као и злоупотреба права на заштиту злостављања. Одредбом члана 6. став 1. истог закона, прописано је да је злостављање, у смислу овог закона, свако активно или пасивно понашање према запосленом или групи запослених код послодавца које се напонавља, а које за циљ има или претставља повреду достојанства, угледа, личног или професионалног интегритета, здравља, положаја запосленог и који изазива страх или ствара непријатељско, понижавајуће или увредљиво окружење, погоршава услове рада или доводи до тога да се запослени изолује или наведе да на сопствену иницијативу раскине радни однос или откаже уговор о раду или други уговор. Одредбом члана 31. истог закона, прописано је да ако у току поступка тужилац учини вероватним да је извршено злостављање на раду из члана 6. овог Закона, терет доказивања да није било понашања које представља злостављање је на послодавцу.

Из наведених законских одредби, произилази да је за утврђење дискриминације, односно дискриминаторског понашања потребно да се лица која траже заштиту налази у упоредивој или битно сличној ситуацији у односу на друго лице у односу на које сматра да је дискриминисано, да је прављене разлике неоправдано и да је везано за неко лично својство дискриминисаног лица, а да уколико се лице које тражи судску заштиту не налази у таквој ситуацији, дискриминација није извршена, па самим тим нема ни повреде права личности дискриминаторским поступањем.

За удовољење постављеног тужбеног захтева да је у односу на тужиоца извршена дискриминација на раду преко ГГ, супруга оснивача туженог, било је потребно да тужилац докаже да је тужени, преко ГГ, према њему због неког његовог личног својства незаконито поступао, односно да га је управо због неког личног својства неједнако третирао у односу на друга лица која су у истој или сличној ситуацији, што тужилац изведеним доказима у поступку није доказао.

Под актима дискриминације се и по оцени Врховног касационог суда не може сматрати чињеница да тужени није одобрио тужиоцу коришћење годишњег одмора у траженом периоду, а због потреба посла, нити чињеница је одбијен захтев тужиоца да му се призна накнада трошкова доласка и одласка са рада због жеље за пресељењем, јер дискриминација подразумева прављене разлике односно стављање запосленог на у неповољнији положај, с озбиром на неко његово лично својство, без разумног оправдања, а овде за такву ситуацију односно поступање угроженог личног својства на страни тужиоца нема чињеничне потврде.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић